

רשומות

הצעות חוק

13 ביולי 1965

667

י"ג בתמוז תשכ"ה

עמוד

354 . חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 4), תשכ"ה—1965 .

359 חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 13), תשכ"ה—1965 .

חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 4),
תשכ"ה-1965

1. בסעיף 1 לחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תשי"א-1950: (להלן - החוק העיקרי) -

(1) בהגדרה "הכנסה כדי מחיה", במקום הסיפה המתחילה במלים "ובלבד שלא תפחת" יבוא "ובלבד שלא תפחת מהשכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שאינו משתלמת לו תוספת שכר בזכות בן-משפחה";

(2) במקום ההגדרה "שכר הקובע" יבוא: "השכר הקובע" - סך כל המשכורת המשתלמת לעובד מדינה שדרגת משכורתו היא "ד" של הדירוג האחד, ככפוף לאמור בסעיף 36א³⁶;

(3) בסוף הסעיף יבוא: "היום הקובע" - לגבי אלמנה שאין יתום סמוך על שולחנה יום מות הנספה או היום שבו פסק היתום האחרון להיות סמוך על שולחנה, הכל לפי המאוחר.

2. במקום סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:

7. (א) אלמנה של הנספה שאין יתום סמוך על שולחנה וכיום הקובע מלאו לה 35 שנה, ישולם לה, כל ימי חייה, תגמול חדשי באחוזים מהשכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שמשתלמת לו תוספת שכר בזכות בן-זוג ואין לו ילדים, הכל כמפורט להלן:

- (1) 50% מהשכר הקובע - אם אין לה הכנסה או כל עוד הכנסתה אינה עולה על מחצית השיעור של הכנסה כדי מחיה;
- (2) 37.5% מהשכר הקובע - כל עוד הכנסתה הגיעה למחצית השיעור של הכנסה כדי מחיה, אך אינה עולה על שלושה רבעים של השיעור האמור;
- (3) 25% מהשכר הקובע - בכל מקרה אחר.

(ב) אלמנה של נספה שאין יתום סמוך על שולחנה וכיום הקובע טרם מלאו לה 35 שנה ישולם לה במשך שנים עשר חדשים מהיום הקובע תגמול חדשי בשיעור של 50% מהשכר הקובע.

(ג) היתה אלמנה זכאית לתגמול חדשי לפי סעיף קטן (ב) ועברו שנים-עשר החדשים מהיום הקובע, ישולם לה התגמול לאחר מכן, בתנאים ובמשך הזמנים האלה:

- (1) מלאו לה שלושים שנה לפני היום הקובע ותוך שנתיים מהיום הקובע היתה לנצרכת - כל עוד היא נצרכת;
- (2) לא מלאו לה שלושים שנה לפני היום הקובע ותוך שנה מהיום הקובע היתה לנצרכת - כל עוד היא נצרכת.

1 ס"ח 52, תשי"א, עמ' 162; ס"ח 106, תשי"ב, עמ' 287; ס"ח 261, תשי"ג, עמ' 172; ס"ח 386, תשכ"ג, עמ' 36.

3. במקום סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:

8. (א) אלמנה של נספה שיש אחריו יתום אחד הסמוך על שולחנה — ישולם לה תגמול חדשי בשיעור של 60% מהשכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שמשלמת לו תוספת שכר בזכות בן-זוגו וילד אחד.
- (ב) אלמנה של נספה שיש אחריו שני יתומים או יותר סמוכים על שולחנה, ישולם לה תגמול חדשי בשיעור של סך כל הסכומים האלה:
- (1) התגמול החדשי של אלמנה שיתום אחד בלבד סמוך על שולחנה;
- (2) ליתום שני ולכל יתום נוסף הסמוכים על שולחנה — סכום השווה ל-10% משיעור המשכורת האמורה בסעיף קטן (א); אך לא יעלה התגמול על השכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שמשלמת לו תוספת שכר בזכות בן-זוגו וילדים שמספרם כמספר היתומים הסמוכים על שולחן האלמנה.
- (ג) כל עוד אלמנה של נספה אינה זכאית לכל תגמול לפי הסעיפים הקטנים (א) או (ב) מחמת האמור בסעיף 9 (ג) ישולמו לה תגמולים חדשיים בשיעור הקבוע בסעיף 7.

תגמולים לאלמנה עם יתומים

4. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

9. א. קצין התגמולים רשאי להמשיך בתשלום התגמולים המשתלמים, לפי הסעיפים 8, 9, 13, 13 א או 13 ב, ליתום או לזכותו לאחר שמלאו ליתום 18 שנה ולא מלאו לו 19 שנה כל עוד לומד היתום בבית-ספר על-יסודי.

דין יתום הלומד בבית-ספר על-יסודי

5. בסעיף 10 לחוק העיקרי —

- (1) בסעיף קטן (א), במקום הפסקה "כשליש מהשכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שמשלמת לו תוספת שכר בזכות בן-זוגו וילד אחד" יבוא "30% מהשכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שאינה משלמת לו תוספת שכר בזכות בן-משפחה";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום המלים "ישולם לו תגמול כתגמול החדשי המגיע לאלמנה על פי סעיף 7" יבוא "40% מהשכר הקובע האמור בסעיף קטן (א)".

6. אחרי סעיף 10 לחוק העיקרי יבוא:

10. א. לשכול שעל שולחנו סמוכים אח או אחות של הנספה שהם קטינים, תשולם תוספת לתגמולו לפי סעיף 10 בשיעור של 10% של אותו תגמול לכל אח או אחות של הנספה כאמור.

תוספת לחורים שכולים בזכות ילדיהם הקטינים

7. בסעיף 12 לחוק העיקרי, בכל מקום בסעיף קטן (א), במקום 7" (ב) (1) "יבוא 7" (א)".

8. בסעיף 13 לחוק העיקרי —

- (1) בפסקה (א), במקום "שיעור המגיע בעד היתום לפי סעיף 9 (א)" יבוא "40% מהשכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שאינה משלמת לו תוספת שכר בזכות בן-משפחה";
- (2) במקום פסקה (ב) יבוא:
- "(ב) היו שני יתומים או יותר סמוכים על שולחנה — שיעור התגמול המשתלם לאלמנה לפי פסקה (א) בתוספת 10% מהשכר הקובע

המשמש יסוד לתשלום התגמול האמור לכל ילד נוסף לילד הראשון ובלבד שלא יעלה התגמול על השכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שמשתלמת לו תוספת שכר בזכות בן-זוג וילדיו שמספרם כמספר היתומים הסמוכים על שולחן האלמנה.

תיקון סעיף 213 9. בסעיף 13 לחוק העיקרי -

- (1) בפסקה (1), במקום "9 (א)" יבוא "13 (א)";
- (2) בפסקה (2), במקום הסיפה המתחילה מהמלים "שיעור התגמול" יבוא "שיעור התגמול האמור בסעיף 13 (ב)".

החלפת סעיף 22 10. במקום סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא:

22. (א) בסעיף זה -

"הכנסה" פירושו - הכנסה מכל מקום שהוא פרט לתגמולים לפי חוק זה ולתמיכה של שכול מילדיו שאינו סמוך על שולחנו;

"הסכום הקובע" פירושו - 50% מהשכר הקובע הנהוג אותה שעה לגבי מי שמשתלמת לו תוספת שכר בזכות בן-זוגו ואין לו ילדים.

(ב) לצורך סעיף זה רואים כהכנסת מינימום הכנסה בשיעור של 75% מהסכום הקובע.

(ג) שכול הגר יחד עם בן-זוגו השכול יחושבו תגמוליהם והכ"נ סותיהם כאחד לענין הפחתה, ובחישוב הכנסת מינימום יועלה באחוז האמור בסעיף קטן (ב) מ-75 ל-100.

(ד) שכול שהכנסתו החדשית בשנת כספים מסוימת עלתה כממוצע על הכנסת המינימום - יופחתו תגמוליו בכל חודש של שנת הכספים שלאחר התקופה האמורה בסכום השווה ל-75% מההפרש שבין הכנסתו ובין הכנסת המינימום.

(ה) שכול חייב למסור מדי פעם בפעם לקצין התגמולים פרטים על הכנסתו בצורת דין וחשבון חדשי או בכל צורה אחרת. הכל כפי שידרוש קצין התגמולים בהודעה בכתב ובמועד שיקבע בהודעה כאמור.

(ו) קצין התגמולים רשאי להורות, כי תגמוליו של שכול יופחתו תוך שנת כספים מסוימת כמפרעה על חשבון ההפחתה שיש לעשותה בשנת הכספים שלאחריה, כאמור בסעיף קטן (ד), ובלבד שסכום ההפחתה הזמנית לא יעלה -

(1) לגבי שכול שמילא חובתו לפי סעיף קטן (ה) - על סכום ההפחתה שתחושב לפי הפרטים שמסר כאמור בדבר הכנסתו;

(2) לגבי שכול שלא מילא חובתו האמורה - על התגמול המגיע לו.

החלפת סעיף 26 11. במקום סעיף 26 לחוק העיקרי יבוא:

26. הזכות להגיש בקשה כאמור בסעיף 23 מתיישנת כתום שנה מהיום הקובע - לגבי תביעת תגמול על פי סעיף 7 (ב), וכתום ששה חדשים מיום הלידה - לגבי תביעת העגקה מיוחדת לפי סעיף 14.

12. במקום סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא: "הענקה חד-פעמית במקום תגמולים"
 29. אלמנה שסעיף 7 (ב) חל עליה ישולם לה לפי בקשתה סך-כל התגמולים המגיעים לה בצורת הענקה חד-פעמית."

13. אחרי סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא: "מענק נישואין ליתום"
 29א. קצין התגמולים רשאי לשלם למי שהיה יתום של גספה וטרם מלאו לו 27 שנה והנכנס בברית נישואין מענק נישואים בשיעור השווה לשכר-הקובע כפול שנים-עשר."

14. בסעיף 30 לחוק העיקרי -
 (1) בסעיף קטן (ה) -
 (א) בפסקה (1), במקום "9 (א)" יבוא "13 (א)";
 (ב) בפסקה (2), במקום הסיפה המתחילה מהמלים "התגמול המגיע" יבוא: "התגמול האמור בסעיף 13 (ב)";
 (2) בסעיף קטן (ו), בסיפה של פסקה (1), במקום "7" יבוא "7 (א) (1)".

15. (א) תחילתו של חוק זה מיום פרסומו ברשומות; אולם תגמולים לפי הסעיפים 7, 8, 9, 10, 13, 13ב ו-30 לחוק העיקרי ישולמו החל מיום י"ט בניסן תשכ"ד (1 באפריל 1964), כאילו אותה שעה היו הסעיפים 1, 2, 3, 5, 8, 9, 14 לחוק זה בתקפם.
 (ב) על אף האמור בסעיף 28 לחוק העיקרי, לא תגיע לאדם הנאה חדשה או מוגדלת שהוענקה לפי חוק זה לגבי התקופה שלפני התאריכים האמורים בסעיף קטן (א).

ד ב ר י ה ס ב ר

מאז חוקק התיקון היסודי האחרון לחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (הייגו ינואר 1963) חלו, בעקבות ד"ח ועדת הורוביץ, תמורות מרחיקות לכת במשכורות של עובדי המדינה שלדרגותיהם הוצמדו תגמולי בני משפחות.

נוסף לכך, הנסיון בכיצוע החוק היסודי מגלה צורך להכניס בחוק הקיים כמה שינויים שיעשוהו יותר מותאם למציאות בארץ ויעלוהו לרמה של חוקי שיקום הגהוגה במדינות המתקונות ביותר. להלן, הסבר מפורט למטרה וצורך של כל סעיף וסעיף המוצע בחוק הנוכחי:

ל ס ע י ף 1:

חלק גיכר מתגמולי בני משפחות חיילים שנספו ותשלומים אחרים המשתלמים עפ"י חוק משפחות חיילים שנספו במערכה צמוד לשכר הקובע המוגדר בחוק בסך כל המשכורת המשתלמת לעובד מדינה שדרגת משכורתו היא 14.

הדרגה 14 שוגתה כעת בעקבות הסיווג החדש של עובדי המדינה ולכן מציעים כעת להעלות את שיעורי התגמולים לבני משפחות של חיילים שנספו, באופן ממוצע המתקרב להעלאה ממוצעת לגבי עובדי המדינה.

ל ס ע י ף 2:

ההוראות בסעיף זה באות להקנות לאלמנות שהתאלמנו בהיותן בגיל לפחות של 35 שנה זכויות לתגמולים מינימליים, כנהוג בחוקים סוציאליים אחרים בארץ.

שיעורי תגמולים אלה יהיו צמודים להכנסות שיש לאלמנות הללו מכל מקור אחר פרט לתגמולים. ההוראות האמורות גם מקנות זכות לתגמולים לשנה אחת לאלמנה שהתאלמנה בטרם הגיעה לגיל 35 שנה כאשר אין לה יתומים סמוכים על שולחנה. הגסיון שהצטרב עד כה הראה, שאלמנה כזאת שאין לה יתומים הסמוכים על שולחנה, זקוקה לתקופת התאוששות מסוימת מיום נפילת בעלה.

לסעיף 3:

ההעלאה המוצעת בזה בתגמולי אלמנות עם ילדים הסמוכים על שולחנן שווה באופן יחסי להעלאה הממוצעת שחלה באחרונה במשכורות עובדי המדינה.

לסעיף 4:

כוונת ההצעה היא להקנות לאלמנה זכות לתגמול עבור היתום באותם מקרים בהם היתום מסיים לימודיו העל-יסודיים במשך שנתו ה-18.

לסעיף 5:

מטרת סעיף זה לגבי הורים שכולים כמטרת הסעיף 3 לגבי אלמנות.

לסעיף 6:

התגמולים המשתלמים כעת להורים שכולים אינם מביאים בחשבון כעת קביעת שיעור התגמולים את ילדיהם הקטינים של ההורים ולכן באה ההצעה לתקן דבר זה.

לסעיפים 7, 8 ו-9:

אלה הם סעיפים הבאים לתאם מבחינה טכנית הוראות מקבילות בסעיפים שונים שבחוק הקיים להוראות החדשות המוצעות לגבי תגמולי אלמנות ושכולים.

לסעיף 10:

בסעיף זה מוצעים תיקונים שמטרתם כמטרת הסעיפים 7, 8 ו-9 לעיל ונוסף לזה מוצע תיקון שלפיו ייקבע ניכוי בשיעור 75% מהכנסת הורים שכולים במקום השיעור של 90% הנהוג כעת. תכליתו של התיקון היא לעודד הורים שכולים להתאמץ להעלות השתכרויותיהם מעבודה שכן התמורה מעבודה כזאת שתישאיר להם לאחר הפחתת התגמולים, תהיה יותר גדולה מאשר היא עכשיו. יחד עם זאת, יבוטלו הפחתות כל שהן מתגמולי אלמנות ללא ילדים, הקבועות בסעיף 22 לחוק העיקרי, באשר, ממילא שיעור תגמולי אלמנות אלו צמוד לשיעורי הכנסותיהן, הקבוע בסעיף 2 לעיל.

לסעיפים 11 ו-12:

מטרתם כמטרת הסעיפים 7, 8 ו-9 המוסברים לעיל.

לסעיף 13:

ההצעה בדבר מענק לסידור ראשון ליתום עד גיל 27 שנה הנכנס כבכרית נישואים באה לפצות במידת מה יתום כזה בעד העדר הורו (החייל שנפל במערכה) אשר לו היה בחיים, אפשר להגיה, כי היה עוזר ליתום בסידור כזה, דבר הנהוג כעת במציאות הישראלית ביחסים בין הורים לילדיהם.

לסעיף 14:

מטרת הסעיף הזה כמטרת הסעיפים 7, 8 ו-9 המוסברים לעיל.

לסעיף 15:

סעיף זה מוצע בעקבות העובדה שהעלאה האחרונה במשכורות עובדי המדינה הממולצות בד"ח הורוביץ, תקפה מיום 1 באפריל 1964.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 13), תשכ"ה-1965

1. **בחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד - 1953 (להלן - החוק העיקרי), בתוספת הראשונה, האמור בסעיף 2 יסומן "א" ואחריו יבוא:**
 "(ב) שר העבודה רשאי, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, לשנות בצו את שיעורי קיצבת היסוד האמורים בסעיף קטן (א)."
2. **בתוספת השניה לחוק העיקרי, אחרי סעיף 16 יבוא:**
 "17. שר העבודה רשאי, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, לשנות בצו את שיעורי הגימלאות האמורים בתוספת זו ואת הסכומים הנקובים בסעיף 13 שבה."

דברי הסבר

שיעורי הגימלאות לזיקנה ולשאיירים נקובים בתוספת הראשונה והשניה לחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953, ואינם ניתנים לשינוי אלא בחקיקה. לא כן שיעורי יתר הגימלאות לפי החוק, שהם ניתנים לשינוי בדרך של חקיקת משנה, כגון, הקיצבה למשפחות מרוכות ילדים, שיעורי המקסימום של דמי פגיעה בעבודה ודמי לידה, שיעורי מענק הלידה ושיעורי הקיצבה המוצעת למשפחות ילדי עובדים.

החוק המוצע בא להשוות את הנוהג בענין זה ולהסמיך את שר העבודה, לאחר התייעצות בשר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, לשנות את שיעורי גימלאות היסוד בענפי ביטוח זיקנה ושאיירים.

להלן הוראות החוק הקיים, הנוגעות לענין:

התוספת הראשונה

	2. קיצבת היסוד היא -
15.- ל"י	למבוטח בלא תלויים
22.50 ל"י	למבוטח שתלוי בו אדם אחד
28.50 ל"י	למבוטח שתלויים בו שני אנשים
34.- ל"י	למבוטח שתלויים בו יותר משני אנשים

התוספת השניה

2. אלמנה שהיא בת חמישים ומעלה ישלם לה המוסד קיצבה חמש עשרה ל"י.
3. אלמנה שלא מלאו לה עדיין חמישים שנה, אך כבר מלאו לה ארבעים שנה, ישלם לה המוסד קיצבה בסך אחת עשרה לירות ועשרים וחמש אגורות.
4. אלמנה שלא מלאו לה 40 שנה ואינה זכאית לקיצבה או שפקעה זכותה לקיצבה מכות האמור בסעיפים 5 או 6 לתוספת זו - ישלם לה המוסד מענק 360 לירות.
5. אלמנה שערב פטירתו של המבוטח לא היתה מסוגלת לכלכל עצמה מעבודה, ישלם לה המוסד, כל זמן שאין היא מסוגלת כאמור, קיצבה חמש עשרה ל"י, אף אם לא מלאו לה חמישים שנה.
6. אלמנה שעמה ילדים, ישלם לה המוסד כל זמן שהילדים עמה קיצבה חמש עשרה ל"י, יהיה גילה אשר יהא, ותוספת ילדים, שהיא -

- שבע ל"י ועוד חמישים אגורות;	לילד אחד
- שלוש עשרה ל"י ועוד חמישים אגורות;	לשני ילדים
- תשע עשרה ל"י.	לשלושה ילדים ויותר

1 ס"ח 137, תשי"ד, עמ' 6; ה"ח 644, תשכ"ה, עמ' 170.

8. (א) חזרה האלמנה ונישאה – תפקע זכותה לקיצבה והמוסד ישלם לה מענק 360 לירות, אולם אלמנה כאמור שחזרה להיות נשואה לפני תום שנתיים מהיום שבו חזרה ונישאה, או שתוך תקופה זו החלו הליכי גירושין בינה לבין בעלה בפני בית-דין או בפני בית-משפט, תהא זכאית מתוך לקיצבה החל מהיום שבו חדלה להיות נשואה כאמור, והמענק ששולם לה לפי סעיף קטן זה ייוקף על השבון הקיצבה.

(ב) אלמנה שנתקיימו בה התנאים האמורים בסעיף קטן (א) לחידוש מתן הקיצבה בתקופה שבין יום כ"א באדר ב' תשכ"ב (1 באפריל 1962) לבין יום פרסומו ברשומות של חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 11), תשכ"ה-1965, תהיה זכאית לקיצבה מיום הפרסום כאמור.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי שר-העבודה לקבוע בתקנות סוגי מקרים ותנאים שבהם לא תפקע זכותה לקיצבה של האלמנה שחזרה ונישאה.

11. ילדים שהגיה אחריו המבוטח ואין אלמנה זכאית לקבל בשבילם תוספת לפי סעיף 6 לתוספת, ישלם המוסד בעדם קיצבה, שהיא –

ליילד אחד	–	חמש עשרה ל"י
לשני ילדים	–	עשרים ושתיים וחצי ל"י
לשלושה ילדים	–	עשרים ושמונה וחצי ל"י
לארבעה ילדים ויותר	–	שלושים וארבע ל"י.

שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות לידי מי ישלמו את הקיצבה לפי סעיף זה, ואם אין היא משתלמת במלואה לידי אדם אחד, כיצד יחלקה.

13. סך כל סכומי היסוד שישולמו בזכות מבוטח אחד לפי תוספת זו לא יעלה על שלושים וארבע ל"י לחודש, או על תמישים ואחת ל"י לחודש כשמגדילים את הקיצבה לפי סעיף 12 לתוספת זו, ובלבד שסך כל הקיצבה המשתלמת לפי סעיף זה לא יהיה קטן מן המענק שהיה משתלם לפי סעיף 4 לתוספת זו.

15. (א) המוסד ישלם לאלמן קיצבה חמש עשרה ל"י.

(ב) אלמן שעמו ילדים, ישלם לו המוסד, כל זמן שהילדים עמו, בנוסף לקיצבתו, תוספת ילדים בשיעור המשתלם לאלמנה שעמה ילדים.